

وظایف دولت برای تأمین مردم در زمان کرونا

افرادی که با قرض و وام، ماشین ارزان قیمتی دست‌وپا کردند تا با کار با ماشین هم اقساط وام‌های دریافتی را بپردازند و هم هزینه زندگی را تأمین کنند، کارگران هتل‌ها، رستوران‌ها، دست‌فروشان، مغازه‌داران و کسبه‌ای که رونق کار آنان به شب عید بستگی دارد، مشمول اصل ۲۹ قانون اساسی هستند. مشاغلی که در تهاجم ویروس کرونا به محاق رفتند و سرمایه‌هایی که طبق روال سال‌های گذشته هزینه شدند اما با ظهور ویروس کرونا و به‌محاق‌رفتن فعالیت‌های اقتصادی متوقف ماندند، نیز همین وضعیت را دارند. ویروس کرونا در بدترین زمان ممکن وارد ایران شد؛ به‌من ماه و جشن پیروزی انقلاب، انتخابات مجلس در سوم اسفند و جشن‌های نوروز، بخش وسیعی از فعالیت‌های اقتصادی برمی‌گردد به این روزها. برای نمونه در بخشی که نگارنده به اعتبار حرفه اصلی یعنی کشاورزی با آن سروکار دارم، ایران به عنوان یکی از قطب‌های تولید پسته تا چند سال پیش مقام اول را در جهان داشت. کشاورزان ایرانی که بعد از انقلاب به اجبار به آمریکا مهاجرت کردند، با احداث باغات پسته در آمریکا رتبه نخست را از ایران گزفتند. ایران با تولید حدود ۲۰۰ هزار تن پسته در سال دومین تولیدکننده پسته جهان است.

قبل از انقلاب ۹۰ درصد از پسته تولیدی ایران وارد بازار آمریکا می‌شد. نخستین تحریم آمریکا علیه ایران بعد از اشغال سفارت آمریکا، تحریم قالی و پسته بود که تحریم پسته تاکنون باقی مانده است. اتحادیه اروپا هم با نفوذی که اتحادیه تولیدکنندگان پسته کالیفرنیا دارد، به بهانه‌های واهی برای ورود پسته ایران شرایطی به وجود آورده که امکان صادرات پسته به اروپا هم بسیار کم است. عمده خریدار پسته ایران چین است و در عید سال نوی چینی بیشترین پسته را از ایران خریداری می‌کنند. در سال جاری با توجه به تحریم کشتی‌رانی و نیز ظهور کرونا در چین خرید پسته از ایران به کمترین میزان خود از آغاز صادرات پسته ایران به چین صورت گرفت. از حدود ۲۰۰ هزار تن پسته تولیدی در کشور نزدیک به ۲۰ هزار تن در داخل مصرف می‌شود. دو مناسبت عمده است که بازار مصرف داخلی را پررونق می‌کند؛ یکی چله و دیگری نوروز؛ نزدیک به پنج هزار تن پسته در زمان نوروز مصرف داخلی ایجاد می‌شود. آجیل و شیرینی فروش‌ها، دو سه ماه قبل از عید مصرف مغازه خود را تهیه می‌کنند تا در ایام عید به فروش برسانند. با وضع پیش‌آمده آجیل، شیرینی و پسته‌ای که مغازه‌دارها خریدند روی دستشان مانده است یا مغازه‌دارها خریدی نداشتند که روی دست باغدار و تولیدکنندگان مانده است. ممکن است گفته شود باغداران و فروشندگان پسته جزء طبقاتی هستند که به هر حال می‌توانند در شرایط موجود کلیم خود را از آب بیرون بکشند. این ظاهر قصه است. همین گروه باید هزینه کنند تا چرخ تولید بچرخد. حقوق کارگران را بپردازند و مایحتاج مورد نیاز مغازه و مزرعه خود را خریداری کنند. وقتی محصول روی دست تولیدکننده می‌ماند، طبیعی است درآمدی ندارد که دیگر هزینه‌ها را تأمین کند.

باخورد نهایی وضع پیش‌آمده در نهایت منجر به بی‌کاری قشر کارگر می‌شود که ضعیف‌ترین طبقه اجتماعی است. می‌توان صدها حرفه و شغل را با نگاه جدید برخاسته از وضع پیش‌آمده در کشور زیر ذره‌بین برد و عواقب سوء، شرایط موجود و تأثیر منفی آن را بیان کرد. در اینجاست که دولت‌ها باید وظایف اصلی خود یعنی تأمین حداقل شرایط زیست مردم در شرایط بحرانی توجه کند. نمی‌شود با خنده جلوی دوربین تلویزیون ظاهر شد و از مردم خواست در خانه بمانند. در خانه نشستن فلان راننده متروسبکلتی که وضع فعلی او را اتفاقا خانه‌نشین کرده است، توصیه و خواهش امکان‌پذیر نیست. کافی است با دید باز به اطراف خود نگاه کنیم. آمار سرت‌هایی که تا دیروز معنا و مفهومی نداشت و در عرف اجتماعی به دل‌زدی معروف است، به‌شدت بالا رفته است. بازم به بخش کشاورزی نگاه می‌کنم. یکی از اقدامات نیک دولت‌ها در زمان دولت سازندگی تا دولت تدبیر و امید مجهزکردن بخش کشاورزی به آبیاری تحت‌فشار و قطره‌ای است که آب از مظهر چاه یا قنات توسط لوله‌های فشار قوی به سطح مزارع و باغات انتقال پیدا می‌کند؛ و برای تقسیم‌بندی آب در سطح مزارع و باغات به فواصل معین شیرفلکه‌هایی نصب می‌شود که با بازکردن و بستن این شیر فلکه‌ها، آب به بخش‌های مورد نظر هدایت می‌شود. از طرفی برای انتقال آب تا پای درختان از لوله‌های پلاستیکی مخصوص استفاده می‌شود که با فاصله مشخص روی شلنگ و لوله انتقال آب قطره‌چکان نصب شده است. اخیرا که برای راه‌اندازی لوله‌های انتقال آب و قطره‌چکان‌ها اقدام کردیم، با وضع جدیدی روبه‌رو شدیم که هم خنده دارد و هم باید گریست. سارقان از فرصت خلوت‌بودن زمستان مزارع و باغات استفاده کرده و شلنگ‌ها، قطره‌چکان‌ها و نیز شیرفلک‌های نصب شده در سطح مزارع و باغات را جمع‌آوری و سرت‌ کرده‌اند. با جداکردن قطره‌چکان از لوله‌ها و نیز فروش لوله‌های پلاستیکی به‌عنوان ضایعات و مهم‌تر از آن ذوب‌کردن شیرآلات برنجی، شکل سرت را تغییر داده‌اند.

ادامه در صفحه ۱۱

شرق: بازار ارز و طلا در سال ۹۸ روزهای خوبی را پشت سر گذاشت و یکی از پرنوسان‌ترین سال‌های تاریخ این بازار را رقم زد؛ بازاری که شروع سال را با دلار ۱۳ هزارتومانی و سکه چهارمیلیون و ۷۰۰ هزارتومانی آغاز کرد و در آخر سال با دلار نزدیک به ۱۶ هزار تومان و سکه تمام‌بهار آزادی در کانال شش میلیون تومان بسته شد؛ اما این نوسانات مختص بازار ایران نبود و بازار جهانی هم دستخوش تغییرات و روند صعودی در ارز و طلا بود. شیوع کرونا مشتری اسکناس ارز را به‌شدت کاهش داده و با ضربه اقتصادی ویروس کرونا بر بیکر اقتصاد جهانی تمام معادلات بازار بر هم ریخته است. حالا که بخش‌های مختلف اقتصادی به دلیل شیوع ویروس کرونا در پلاتکلیفی به سر می‌برند، این پرسش به وجود می‌آید که ارز و سکه در سال ۹۹ باید منتظر چه سرنوشتی باشند؟ تلاطم‌هایی که در یک سال گذشته وجود داشته، پیش‌بینی بازارهای اقتصادی به‌ویژه بازار ارز را نه‌فقط در سال ۹۹، بلکه برای یک ماه دیگر دشوار کرده است. رئیس کل بانک مرکزی ریشه بحران ارزی پایان سال را ناشی از فعالیت سفته‌بازان و خالی‌فروشان می‌داند؛ صرافی‌هایی که بی‌آنکه ارز داشته باشند، وعده تحویل ارز به مشتری می‌دهند. اما فعالان بازار ارز در گفت‌وگو با «شرق» معتقدند این یک ادعاست و قابل استناد نیست؛ پس اگر حجم معاملات آن‌قدری که بانک مرکزی می‌گوید کم است، چرا نمی‌تواند روی قیمت کنترل داشته باشد؟ میثم دراپور در گفت‌وگو با «شرق» چند پیش‌بینی می‌کند که می‌تواند برای فعالان اقتصادی خبر خوبی باشد. او معتقد است بازار جهانی به دلیل شیوع کرونا ریزش کرده و اگر اقتصاد چین و آمریکا دچار بحران شوند که اصلا دور از ذهن نیست، آمریکا پای میز مذاکره با ایران به دلیل اینکه تحت فشار است، از تهدید کمتری استفاده می‌کند و می‌توانیم به مذاکره امیدوار باشیم. ضمن اینکه وضعیت بازارهای جهانی ماشه خروج سرمایه از ایران را هم می‌کشد؛ چون بازار سرمایه‌گذاری خارجی را پریرسک کرده و می‌توان به جذب این سرمایه‌ها در اقتصاد ایران امیدوار بود.

تقاضای اسکناس ارزی به حداقل رسید

به گزارش «شرق»، روز گذشته هر دلار آمریکا در صرافی‌های بانکی به قیمت ۱۵هزارو ۶۵۰ تومان فروخته می‌شد که در قیاس با روز قبل خود افزایشی برابر با ۸۵۰ تومان را نشان می‌داد. فعالان بازار می‌گویند موج خرید دلار از صبح روز گذشته سبب شد بازارساز با هدف ممانعت از ایجاد رانت و افزایش فاصله قیمتی دست به بالابردن قیمت‌ها بزند؛ اما قیمت خرید دلار از مردم در صرافی‌های بانکی همچنان ۱۴هزارو ۸۰۰ تومان است.

به‌این‌ترتیب بازارساز با این تصمیم این سیگنال را به بازار می‌دهد که دوره بالاماندن قیمت دلار زودگذر خواهد بود. براساس این میزان با افزایش درخورتوجه قیمت دلار، هر یورو نیز با رشدی ملموس به ۱۷هزارو ۳۵۰ تومان رسید که در مقایسه با روز کاری قبل افزایشی نزدیک به ۶۵۰ تومان را نشان می‌دهد. نرخ خرید یورو نیز در صرافی‌های

بانکی برابر با ۱۶هزارو ۷۰۰تومان گزارش شد. این رشد بی‌سابقه از پس سه روز ماندگاری نرخ دلار به‌ویژه بازار ارز را نه‌فقط در سال ۹۹، بلکه برای یک ماه دیگر دشوار کرده است. رئیس کل بانک مرکزی ریشه بحران ارزی پایان سال را ناشی از فعالیت سفته‌بازان و خالی‌فروشان می‌داند؛ صرافی‌هایی که بی‌آنکه ارز داشته باشند، وعده تحویل ارز به مشتری می‌دهند. اما فعالان بازار ارز در گفت‌وگو با «شرق» معتقدند این یک ادعاست و قابل استناد نیست؛ پس اگر حجم معاملات آن‌قدری که بانک مرکزی می‌گوید کم است، چرا نمی‌تواند روی قیمت کنترل داشته باشد؟ میثم دراپور در گفت‌وگو با «شرق» چند پیش‌بینی می‌کند که می‌تواند برای فعالان اقتصادی خبر خوبی باشد. او معتقد است بازار جهانی به دلیل شیوع کرونا ریزش کرده و اگر اقتصاد چین و آمریکا دچار بحران شوند که اصلا دور از ذهن نیست، آمریکا پای میز مذاکره با ایران به دلیل اینکه تحت فشار است، از تهدید کمتری استفاده می‌کند و می‌توانیم به مذاکره امیدوار باشیم. ضمن اینکه وضعیت بازارهای جهانی ماشه خروج سرمایه از ایران را هم می‌کشد؛ چون بازار سرمایه‌گذاری خارجی را پریرسک کرده و می‌توان به جذب این سرمایه‌ها در اقتصاد ایران امیدوار بود.

تقاضای اسکناس ارزی به حداقل رسید
به گزارش «شرق»، روز گذشته هر دلار آمریکا در صرافی‌های بانکی به قیمت ۱۵هزارو ۶۵۰ تومان فروخته می‌شد که در قیاس با روز قبل خود افزایشی برابر با ۸۵۰ تومان را نشان می‌داد. فعالان بازار می‌گویند موج خرید دلار از صبح روز گذشته سبب شد بازارساز با هدف ممانعت از ایجاد رانت و افزایش فاصله قیمتی دست به بالابردن قیمت‌ها بزند؛ اما قیمت خرید دلار از مردم در صرافی‌های بانکی همچنان ۱۴هزارو ۸۰۰ تومان است.

به‌این‌ترتیب بازارساز با این تصمیم این سیگنال را به بازار می‌دهد که دوره بالاماندن قیمت دلار زودگذر خواهد بود. براساس این میزان با افزایش درخورتوجه قیمت دلار، هر یورو نیز با رشدی ملموس به ۱۷هزارو ۳۵۰ تومان رسید که در مقایسه با روز کاری قبل افزایشی نزدیک به ۶۵۰ تومان را نشان می‌دهد. نرخ خرید یورو نیز در بازه ۱۳ هزار تومان باشد،

محسن قادری، تحلیلگر بازار ارز، در گفت‌وگو با «شرق» می‌گوید: بازار ارز در این روزها متأثر از بازار جهانی و همچنین به دلیل شرایط داخلی رو به ملموس به ۱۷هزارو ۳۵۰ تومان رسید که در مقایسه با روز کاری قبل افزایشی نزدیک به ۶۵۰ تومان را نشان می‌دهد. نرخ خرید یورو نیز در آنجا خیری

اقتصاد

«شرق» از بازار ارز و سکه در شب عید گزارش می‌دهد

بازی خالی فروشان

بازار ارز تهران، بهار ۱۳۹۸

ازآنجاکه بازار در شرایط نرمالی نیست، نمی‌توان این روند را متعادل کرد. درحال‌حاضر برای فروش نفت دچار مشکل جدی هستیم و این هم الان فقط مشکل ایران نیست. قیمت نفت در بازار جهانی به شکل کم‌سابقه‌ای افت کرده و این یعنی درآمدهای اقتصاد جهانی هم محدود و کم شده است. در ایران هم برای آن میزان نفتی که به فروش می‌رسد، با نصف قیمت با سختی ارز حاصل از آن به کشور وارد می‌شود. با این شرایط مشخص است که تقاضای دلار افزایش یافته و قیمت نیز صعودی می‌شود. از سوی دیگر بعد از رخدادهای سال جاری و فشارها در اقتصاد ایران به واسطه روابط سیاسی محدودشده ایران، متحمل شد، سرعت خروج سرمایه نیز بیشتر شده و مزید بر علت است.

به گفته او دولت در حال حاضر به دلیل محدودیت‌هایی که به آنها اشاره شد، ذخیره ارزی کافی ندارد که به بازار تزریق کرده و آن را به تعادل برساند. وقتی دولت نمی‌تواند نفت خود را بفروشد و پول آن را وارد کشور کند، باید در انتظار اوضاع به مراتب وخیم‌تری باشیم. دولت اکنون در تلاش است که با به‌دست‌آوردن ارز محدود، دخل و خرج خود را پوشش دهد و ارز مردم را تا حدودی تأمین کند و به سبب شرایط موجود، کار خاصی نمی‌تواند بکند. اگر رئیس کل بانک مرکزی تلاش می‌کند بازار ارز را هندل کند؛ اما وقتی اختیارات محدودی دارد و بسیاری از عوامل دست او نیست، نمی‌تواند کار خاصی کند.

دست خالی فروشان در جیب بازار

رئیس بانک مرکزی اما معتقد است در روزهای پایانی امسال، با توجه به اثرات شیوع ویروس کرونا، عملا تقاضای واقعی و مؤثری برای ارز (اسکناس) در صرافی‌ها وجود ندارد و نرخ ارز برای واردکنندگان، با عرضه قابل توجه صادرکنندگان غیرنفتی و بانک مرکزی در سامانه نیما (فقط در اسفندماه بیش از ۱،۵ میلیارد دلار) روند نزولی به خود گرفته است. او افزایش نرخ ارز را بیشتر از همه ناشی از سفته‌بازی می‌داند و گفته است: خالی‌فروشان و سفته‌بازان که از مدت‌ها پیش با امید زیاد برای بالارفتن نرخ ارز در بازار معاملاتی داشته‌اند، تلاش

می‌کنند با عملیات روانی و اعلام نرخ‌های بالا در کانال‌های خود در فضای معاملات فردایی خود را سودآور کنند و یک گروه دیگر نیز تلاش می‌کنند از فرصت آربیتراژ، به‌خطر اختلاف قیمت واقعی و فردایی، بهره‌مند شوند. بانک مرکزی در دو سال گذشته با مدیریت اصولی و علمی و توجه جدی به عوامل شکل‌دهنده عرضه و تقاضای ارز، با وجود توفان حوادث طبیعی، سیاسی، نظامی، روانی و تبلیغاتی و در شرایط اعمال فشار حداکثری دولت آمریکا توانسته است ثبات بازار ارز را حفظ کند و از این پس نیز سیاست خود را با قدرت هرچه بیشتر ادامه خواهد داد.

اما ایمن اطمینان خاطری که رئیس کل بانک مرکزی در سخنانش به آن اشاره کرده، نتوانسته نگرانی فعالان اقتصادی را آرام کند. آنها معتقدند در این بازار آشفته بهترین کار دست‌نگه‌داشتن از هرگونه معامله‌ای است چراکه چشم‌انداز اصلا روشن و شفاف نیست.

میثم دراپور، کارشناس بازار ارز دراین‌باره به «شرق» توضیح داد: این داستان که سفته‌بازان و خالی‌فروشان بازار را بالا برده‌اند فقط یک ادعا می‌تواند باشد. ضمن اینکه مگر اینها فروش می‌توانند داشته باشند؟ آنها هم می‌خرند و هم می‌فروشند. سودشان روی افزایش قیمت نیست حتی ممکن است سودشان در کاهش قیمت باشد. امکان فروش در معامله فردایی هم است. اگر عده‌ای با افزایش قیمت سود می‌کنند همان حجم ضرر هم در بازار می‌چرخد. واقعیت این است که در تقاضای بازار فشار وارد شده است. کسی که روی قیمت بالا خریداری می‌کند، در حال ریسک است. این تفسیرهای حول خالی‌فروشی و سفته‌بازی راه به جایی نمی‌برد. اگر بانک مرکزی ادعا می‌کند حجم معاملات در حد ۵۰۰ هزار دلار دارد بازار را جابه‌جا می‌کند، چرا بانک مرکزی در ایین حجم کم نمی‌تواند کنترلگری کند. امکان مداخله‌گری بانک مرکزی در حجم معاملات محدود نیست. اگر عده‌ای با افزایش قیمت سود می‌کنند همان حجم ضرر هم در بازار می‌چرخد. واقعیت این است که در تقاضای بازار فشار وارد شده است. کسی که روی قیمت بالا خریداری می‌کند، در حال ریسک است. این تفسیرهای حول خالی‌فروشی و سفته‌بازی راه به جایی نمی‌برد. اگر بانک مرکزی ادعا می‌کند حجم معاملات در حد ۵۰۰ هزار دلار دارد بازار را جابه‌جا می‌کند، چرا بانک مرکزی در ایین حجم کم نمی‌تواند کنترلگری کند. امکان مداخله‌گری بانک مرکزی در حجم معاملات محدود نیست. اگر عده‌ای با افزایش قیمت سود می‌کنند همان حجم ضرر هم در بازار می‌چرخد. واقعیت این است، چرا مداخله نمی‌کند؟

او ادامه داد: در سال ۹۸ جهش ارزی اتفاق افتاد، آینده سال ارزی با افزایش جدی مواجه نخواهد بود. ایمن افزایش قیمت در بازار دلار از فشارها در برابر افزایش قیمت بعدی جلوگیری می‌کند چون نقدینگی به شدت کاهش پیدا کرده است. فشارهای تحریم و کسری بودجه می‌توانند دوره ثبات ارز را کوتاه‌تر کند. اما به‌رحال نقدینگی فعلی قدرت خرید مشتری دارد در مقایسه با قدرت خرید مثلا سال ۹۶ و طرف عرضه بسیار تضعیف شده است. کرونا هم باعث ریزش بازارهای جهانی شده اگر به بحران تبدیل شود و اقتصاد چین و آمریکا را وارد رکود کند، نگرانی وجود دارد و درآمدهای ارزی ما تحت فشار بیشتری قرار می‌گیرد. اما همین وضعیت می‌تواند چند خبر خوب هم برای ما داشته باشد. یکی اینکه خروج سرمایه را کمتر می‌کند. این خبر خوبی است. شاید قدرت چانه‌زنی ما درباره مذاکرات بیشتر شود و آنها از گزینه‌های تهدید کمتری استفاده کنند وقتی تحت فشار هستند؛ بازارهای نوظهور می‌توانند جذاب‌تر از گذشته رخ‌نمای کنند.

«شرق» از بازار فروش گل و گیاه در چند روز مانده به نوروز گزارش می‌دهد بوی در دیده‌شده عید

نشود. تولیدکنندگان ما چکی خرید می‌کنند. سررسید همه این چک‌ها برای ۱۵ فروردین است. همه به ما رنگ می‌زنند که چه کنیم. خیلی از بهاران‌های ما اجاره‌ای است. ما‌مانده بین هفت تا ۱۰ میلیون بخرانی برای مغازه‌ها اجاره پرداخت می‌کنند. همه برای شب عید برنامه داشتند. رئیس اتحادیه فروشندگان گل و گیاه تزئینی تهران تأکید می‌کند: ما شغلی هستیم که محصولمان فسادپذیر است و خراب می‌شود. قیمت کل بر اساس عرضه و تقاضا تعیین می‌شود. امسال قیمت محصولات تولیدشده بین ۵۰ تا ۶۰ درصد نسبت به سال قبل افت کرده است تا تولیدکنندگان بتوانند تولیداتشان را بفروشند.

به گفته او چند مغازه فروش گل به دلیل رکود حاکم بر بازار مغازه‌های خود را بسته‌اند و با مراجعه به اتحادیه خواستار دریافت نامه برای اداره مالیات شده‌اند.

توقف کامل بازار به دلیل شیوع کرونا

ناصر دربندسری عضو هیئتمدیره اتحادیه گل و گیاه تهران نیز در گفت‌وگو با «شرق» می‌کند: چندسال است که بازار گل و گیاه خیلی بالاست اما امسال به خاطر کرونا بازار کاملا متوقف شده است. همه تولیدکنندگان ما فروش ندارند. مردم از کرونا می‌ترسند، از گل و گیاه می‌ترسند و هیچ کس خرید نمی‌کند. از سایه خودشان هم می‌ترسند.او اضافه می‌کند: متأسفانه تمام تولیدکنندگان امیدشان به شب عید بود که در این مدت تمام خرج‌های زمستان مثل هزینه سوخت، برق و هزینه‌های کارگری را جبران کنند. متأسفانه چنین اتفاقی رخ نداده و گل‌های روی دست ما مانده است. حتی حاضریم زیر قیمت تولید هم محصول خود را به فروش برسانیم اما بازارای وجود ندارد.

دربندسری هم تخمینی از میزان فروش در بازار شب عید ندارد اما معتقد است همه جور گل اعم از بنفشه اطلسی، گل‌های باغچه، گل‌های آپارتمانی و انواع کاکتوس‌ها در ایام نوروز به میزان بیشتری به فروش می‌رسیدند.

او می‌گوید: بدر برخی گل‌ها مثل لیلیوم‌ها و شب‌بوها از خارج از کشور می‌آید. با توجه به وضعیت دلار قیمت بذل این گل‌ها هم خیلی بالاست. امسال ل‌ها تنها تولیدکننده درآمدی ندارد بلکه هزینه‌های سسکین وام‌هایی که گرفته است را هم باید پرداخت کند. گل یک محصول ازبین‌رفتنی است. نمی‌توان آن را برای سال بعد نگه داشت. متأسفانه امسال وضعیت فروش گل و گیاه بسیار خراب است.به گفته دربندسری هر سال حداقل ۱۰ میلیون سنبل و لاله به بازار عرضه می‌شود. میلیون‌ها گیاه باغچه‌ای با تنوع بالا تولید می‌شد و به دست مصرف‌کننده می‌رسید. ولی امسال به نحوی است که تولید گل و گیاه نفس‌ها را آخس را می‌کشد.

کرونا ویروس جهانی سازی

فریبرز مسعودی

● از حدود چهار دهه پیش که فوکوما با پایان تاریخ را اعلام کرد، ویروس جهانی‌سازی با سرعت مرزهای جغرافیایی، سیاسی و اقتصادی جهان را درنوردید. به‌زودی در هر سرزمین بگر و ناشناخته جهان جریان سرمایه راه باز کرد و دولت‌ها و سیاست‌مداران را یکی پس از دیگری مقهور خود کرد. صاحبان صنایع با منتقل‌کردن صنایع به مناطق با کارگران و انرژی ارزان یا نزدیکی به بازار قدرت اتحادیه‌های کارگری کشورهای غربی را درهم شکستند. سیاست‌های اقتصادی نولیبرالی هر مقابلمتی را درهم می‌شکست. کارگران بنگلادش محصول نایک تولید می‌کردند و کارگران رومانیایی، مصری، ترکیه‌ای و ایرانی قطعات رنو، کارگران چینی باام و به این‌گونه صنایع بزرگ زنجیره تأمین خود را در سراسر جهان به راه انداختند و شعبه‌های بانک‌ها و شرکت‌های خدماتی کشورهای کانونی سرمایه‌داری در هر نقطه از جهان گشایش یافتند. با چیره‌شدن سرمایه مالی بر اقتصاد کشورهای کانونی، بازارهای بورس به دادوستد سهام صنایع و خدماتی پرداختند که ارزش ذاتی آنها نه میزان سرمایه و دانشه‌های فیزیکی بلکه قدرت نقدشوندگی و ارزش سهام آن در بورس بود. این‌گونه مثلا سهام ایل یا میکروسافت بسیار بالاتر از سهام خودروسازی نیوتوا یا بی‌جام ارزش یافت و نوعی از اقتصاد بورسی در جهان کانونی سرمایه‌داری نضج گرفت که ساختار آن فراتر از قدرت صنایع و حتی بانک‌ها عمل می‌کرد. روندهای نوپدید گسسته‌ها و اتحادهای نوینی در چهارسوق بازار ایجاد کرد و در این ساختارمندی مالی، بازارهای بورس دولت‌ها به کارگزاران بورس‌ها تبدیل شدند و در خدمت بازار سهام درآمدند.

اما ویروسی تواناتر از ویروس جهانی‌سازی، سیاست‌های نولیبرالیسم اقتصادی را دچار وقفه و سکنه مغزی خطرناکی کرده است. زمانی که رسانه‌های از ویروسی ناشناخته در جین خبر دادند، جهان به‌ویژه غرب، واکنشی توام با بی‌تفاوتی و سهل‌انگاره به این ویروس نشان داد؛ واکنشی که در ضمیر آن می‌شد نشانی از بلاهتی آمیخته با ترس را سریع گرفت. آنها در بیم کاهش رشد اقتصادی چین، به انتظار نشستند تا ببینند ایسن ویروس با اقتصاد چین چه می‌کند؛ مردم کشورهای دیگر چینی‌ها را مسیب بزرگ این ویروس می‌دانستند. واکنشی نژادپرستانه به آن نشان می‌دادند. اکنون که گسترش این ویروس مرزهای سیاسی و جغرافیایی را درنوردیده و به دامن کشورهای کره‌جنوبی و ژاپن افتاده و به‌ندرج راه اروپا را پیش گرفته، بیم و نگرانی دولت‌ها و بازارهای بورس اروپا و آمریکا را فرسنگ‌ها دوتر از چین به آن انداخته است. ایسن بار نگرانی غربی‌ها رنگی از سقوط بازارهای بورس و رشد اقتصادی گرفته است. در روزهایی که بخش بزرگی از شمال ایتالیا قرنطینه شده و دامنه فراگیری ایسن ویروس راه خود را به سمت دیگر کشورهای اروپایی از جمله آلمان، فرانسه و بریتانیا باز کرده، اندام بورس‌های بزرگ جهان به لرزه درآمده؛ به‌طوری‌که در آغاز هفته شاخص داو جونز ۱۲ درصد ریزش کرد و میلیاردرهای جهان در همان روز ۴۴۴ میلیارد دلار از دارایی‌های خود را از دست دادند؛ به‌گونه‌ای که به گزارش بلومبرگ، جف بزوس، بیل گیتس، برنارد آرنولت و الون ماسک بیش از ۴۰ میلیارد دلار زیان از کرونا دشت کردند اکنون چشم‌ها به آلمان و سربایت این ویروس به این کشور دوخته شده است؛ زیرا آلمان بزرگ‌ترین اقتصاد صادرات‌محور جهان را دارد و در صورت همه‌گیرشدن ویروس کرونا در این کشور قلب اروپا، ممکن است افق اقتصاد جهان را زیره کردل و جهان شاهد رکود و بحرانی بدتر از بحران سال ۲۰۰۸ باشد.دولت‌های نولیبرال را رهاکردن انگاره تعادل بازار، شروع به تزریق نقدینگی به اقتصادهای خود کرده‌اند تا مگر روند ریزش سهام بورس‌ها را کاهش دهند. دولت ترامپ با فشار بر فدرال‌رزرو برای کاهش نرخ بهره، این وسیله امید به تحرک اقتصاد این کشور بسته است. این خبر خوبی است. که نرخ بازدهی اوراق ۱۰ساله این کشور همچنان روند کاهشنده را می‌پیماید و دولت ترامپ در نظر دارد دریافت مالیات‌ها را تا زمان نامعلوم به دلیل کروناویروس به تعویق بیندازد.این ویروس به‌تدریج از بازار بورس به بانک‌ها و مصرف‌کننده‌ها در حال انتقال است؛ یعنی به محدوده فرضی که در آن مصرف‌کننده‌ها قدرت خرید خود را از دست بدهند و این روی کسب‌وکارهای کوچک و خرده‌فروشی و همچنین وام‌دهی بانک‌ها تأثیر منفی خواهد گذاشت. شاخص کالای بلومبرگ به پایین‌ترین سطح خود از سال ۱۹۸۶ رسیده، بازار سهام استرالیا نیز هفت درصد کاهش یافته و آغاز هفته تجربه کرده، مؤسسه‌های بزرگ با دیگر برای جلوگیری از کاهش بیشتر رو به فروش طلا و کسب نقدینگی بیشتر آورده‌اند. شاخص فیوجز آلمان حدود شش درصد و شاخص آتی انگلستان بیش از شش درصد منفی شده‌اند. از سوی دیگر شکست اوپک پلاس و جنگ قیمتی بین عربستان و روسیه، دولت آمریکا را که به نفت شیل امید زیادی بسته است، به‌شدت نگران کرده. ژاپن تصمیم گرفته به کسب‌وکارهای کوچک آسیب‌دیده از کرونا وام بدهد. بانک مرکزی آمریکا نرخ‌های بهره را ۵۰ واحد کاهش داد. تولیدات صنعتی آلمان اگرچه از پیش‌بینی‌ها بهتر بوده، اما نسبت به دوره گذشته کاهش نشان می‌دهد.